

NOTA

DUFFEL GYMHAL
(prov. Antwerpen)

PROGRAMMA VAN
MAATREGELEN

Auteurs: Bert MESTDAGH, Bart
BARTHOLOMIEUX

Projectcode: 2020A101

- **Administratieve gegevens**

Projectcode:	2020A101
Naam erkende archeoloog:	MONUMENT - VANDEKERCKHOVE (Archeoloog type 1)
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Locatiegegevens:	Duffel Gymhal (Rooienberg)
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	X:158 816m – Y: 198 520m; X: 158 869m - 198 511m
Kadastergegevens:	Duffel, Afdeling 1, Sectie A, 0024/00T000 (zie bijlage 1, 2)
Topografische kaart:	Zie plan in bijlage 1, 2 en 3
Begindatum onderzoek:	15/05/2020
Einddatum onderzoek:	15/05/2020

- **Aanleiding vooronderzoek**

➔ zie het verslag van resultaten verkennende archeologische boringen

- **Resultaten vooronderzoek**

➔ zie bekrachtigde archeologienota ID 13815¹ en verslag van resultaten verkennende archeologische boringen en proefsleuven binnen deze nota.

- **Gemotiveerd advies**

In het kader van de geplande bouw van een gymhal in het sportpark Rooienberg te Duffel werd, na een uitgebreide bureaustudie en landschappelijk booronderzoek² een vooronderzoek door middel van verkennende archeologische boringen (2020E113) en proefsleuven (2020A101) uitgevoerd.

De verkennende archeologische boringen gaven geen indicatie voor de aanwezigheid van een steentijdsite waarna werd overgegaan tot de uitvoering van het geadviseerde proefsleuvenonderzoek.

De totale oppervlakte van het onderzochte terrein bedraagt 1889m². Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn drie parallelle sleuven en twee bijkomende kijkvensters uitgegraven. Zo is in totaal 422m² verdiept tot op het archeologisch relevante niveau. Hierin werden 3 bodemprofielen geregistreerd om de bodemopbouw te begrijpen. Dit toonde op de locaties met een intacte bodemopbouw een opeenvolging van een A-, B- en C-horizont.

¹ raadpleegbaar op:

<https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/13815>

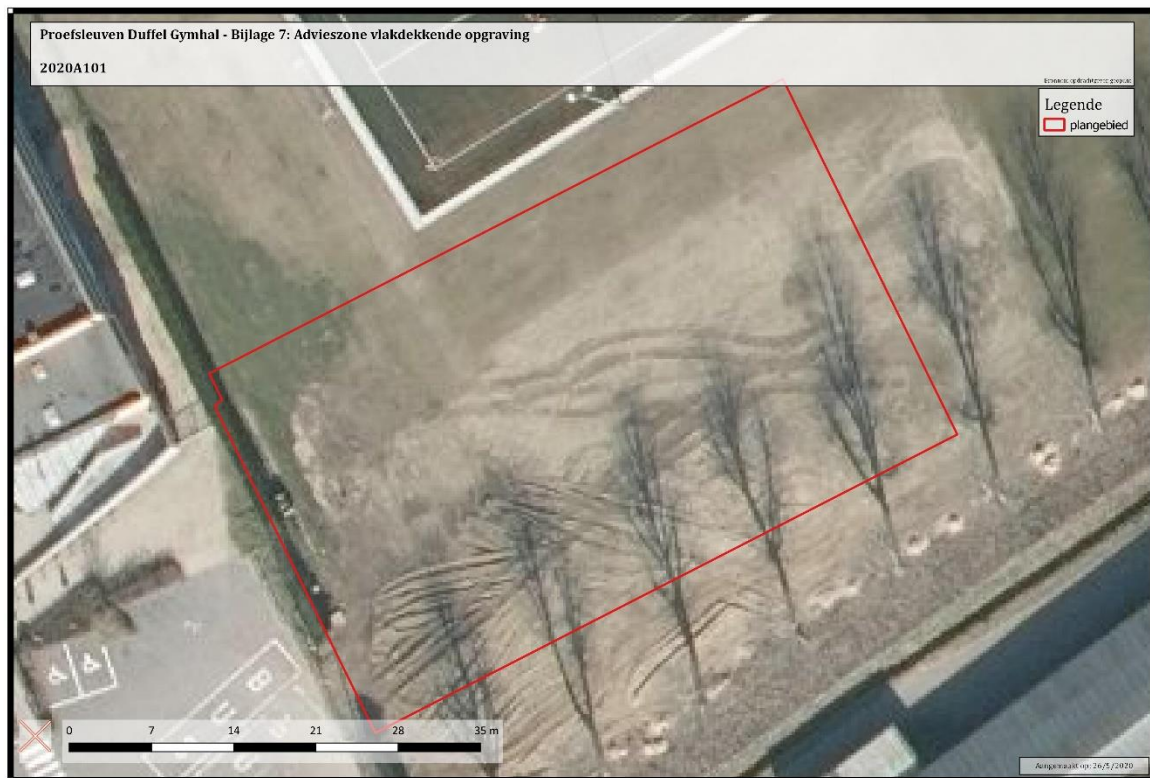
² Ibidem.

Verspreid over het onderzochte terrein zijn dertig sporen herkend. Het gaat om greppels, grachten, paalsporen, kuilen en een depressie. Ter hoogte van kijkvenster 2 is een groot aantal paalsporen gevonden. Dit zijn waarschijnlijk de resten van een hoofdgebouw uit de 14de – 15de eeuw. Op basis van het aardewerk is mogelijk ook een oudere bewoningsfase herkend (vroegere volle middeleeuwen). Een vlakdekkende opgraving zal leiden tot kennisvermeerdering van de bewoningssporen tijdens de middeleeuwen. Bovendien kan het onderzoek de regionale context verder illustreren.

Door de aanwezigheid van een archeologische site wordt er een verder onderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van een vlakdekkende opgraving geadviseerd op het terrein dat door middel van proefsleuven is onderzocht. De totale oppervlakte hiervan bedraagt 1889m². De richtlijnen voor een vlakdekkende opgraving kunnen gevolgd worden in dit programma van maatregelen.

- **Planafbakening**

Het terrein waar de gymzaal zal worden gebouwd heeft een oppervlakte van 1889m² en was het onderwerp van een prospectie door middel van proefsleuven. Om een duidelijk beeld te krijgen van de archeologische site is het nodig deze volledige zone vlakdekkend op te graven (Figuur 1 en bijlage 7 van het verslag van resultaten).

Figuur 1: Uitgevoerde proefsleuvenonderzoek met sporen geprojecteerd binnen de verschillende zones in het plangebied, inclusief de advieszone.

• Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen wat de exacte aard en omvang is van de archeologische site die werd aangetroffen in de bodem. Kennis daarvan kan bijdragen tot een beter begrip van de geschiedenis van de regio. Hiertoe worden volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voorgesteld:

- Hoe is de bodemopbouw en heeft dit invloed op de bewaring van de sporen?
- Stammen de archeologische sporen en artefacten uit meerdere perioden en is er een chronologie op te stellen?
- Wat is de aard van de archeologische site, sporen en/of artefacten (bewoning, funerair, ambachten,...)?
- Kon de omvang van de volledige archeologische site worden achterhaald? Zoja, is er een vorm van erfafbakening herkend (zoals greppels of palissaden)?
- Zijn er (gebouw)structuren die in verband kunnen worden gebracht met de artisanale activiteiten?
- Zijn er sporen van bewoning? Zo ja, wat is de aard van de bewoning?

- Werden gebouwen herkend en zijn die binnen gekende typologieën in te passen?
 - Hoe past de vindplaats binnen het regionale landschap uit deze specifieke periode? Zijn deze vergelijkbaar met andere soortgelijke vindplaatsen uit dezelfde periode of heeft de site een afwijkend karakter?
 - Is er tijdens de archeologische opgraving informatie verkregen over de vegetatie binnen en rond de site en wat zegt dit over de menselijk activiteiten in de omgeving?
 - Kan op basis van de aangetroffen sporen een verwachtingspatroon voor de omliggende percelen opgemaakt worden?
-
- **Plan van aanpak**

De geselecteerde zone wordt onderzocht aan de hand van een vlakdekkende opgraving. Afhankelijk van de praktische uitvoering kan dit gebeuren in één of meerdere opgravingsvakken. Hierbij is het van belang dat deze een voldoende grote omvang hebben om een optimaal ruimtelijk inzicht te verkrijgen tijdens het terreinwerk. Concreet wil dit zeggen dat aangetroffen structuren steeds in hun geheel worden opgegraven. Het couperen gebeurt pas wanneer de volledige structuur is vrij gelegd.

Men dient te vermijden dat het opgravingsvlak langdurig ongeregistreerd blijft en door extreme weersomstandigheden (vb. droogte of overvloedige regen) beschadigd wordt. Opgravingsvlakken kunnen enkel door zwaar materieel worden betreden nadat het is geregistreerd en na goedkeuring door de veldwerkleider. Aangetroffen structuren worden in hun geheel opgegraven. Dagelijks is een geüpdatet sporenplan beschikbaar.

Alle graafwerken gebeuren onder begeleiding van minstens één archeoloog. Het afgraven van de grond gebeurt laagsgewijs en tot op het archeologisch relevante niveau. Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Hierop worden geen afwijkingen voorzien.

Staalname en conservatie dienen te gebeuren volgens de bepalingen zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk.

- **Criteria**

Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling beantwoord kan worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

- **Schatting totale duur**

Er wordt geschat dat een voldoende grote en ervaren opgravingsploeg van minstens 2 archeologen en een veldtechnicus het onderzoek kunnen afronden in ca. 6 werkdagen.

- **Kostenraming**

De kosten voor graafwerken, bemaling en werfinfrastructuur maken geen deel uit van de kostenraming.

- ➔ Veldwerk : 14500 euro
- ➔ Verwerking en rapportering: 8000 euro
- ➔ Natuurwetenschappelijk onderzoek: 5000 euro
- ➔ Conservatie: 2000 euro

Voor het natuurwetenschappelijk onderzoek wordt rekening gehouden met minstens volgende natuurwetenschappelijke posten: C14 (VH 6), pollen (min. 400 tellingen per staal, VH 1), macrobotanie (VH 1).

- **Gewenste competenties**

- Eén veldwerkleider (vergunninghouder). Hij/zij:
 - dient houder te zijn van een diploma zoals omschreven in het archeologiebesluit (artikel 12, 1°);
 - beschikt over minstens 220 werkdagen opgravingservaring, aangetoond via CV, waarvan minstens 80 werkdagen op landelijke sites in de zandstreek

- 2 archeoloog-assistenten. Hij/zij;
 - dient houder te zijn van een diploma zoals omschreven in het archeologiebesluit (artikel 12, 1°);
 - beschikt over minstens 120 werkdagen opgravingservaring, aangetoond via CV
- Eén aardwetenschapper die gedurende het veldwerk op afroep aanwezig is

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider en een archeoloog-assistent ingezet onder toezicht van de erkende archeoloog.

- **Deponering**

Het archeologisch ensemble zal gedurende en na het afronden van het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster. Na afronding en oplevering van de rapportage wordt het ensemble definitief bewaard bij de bouwheer. Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).